

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
Π/ΘΜΙΑΣ & Δ/ΘΜΙΑΣ ΕΚΠ/ΣΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΡΗΤΗΣ
(ΠΕ.Κ.Ε.Σ. ΚΡΗΤΗΣ)

Ηράκλειο, 30-03-2022
Αρ. Πρωτ.: Φ2 / 526

ΠΡΟΣ:

- Τους/τις εκπαιδευτικούς όλων των ειδικοτήτων, όλων των Σχολικών Μονάδων Π/θμιας, Δ/θμιας και Ειδικής Αγωγής & Εκπαίδευσης Κρήτης (δια των Δ/νσεων)

ΚΟΙΝ:

- Π.Δ.Ε. Κρήτης
- Διευθύνσεις Π/θμιας και Δ/θμιας Εκπ/σης Κρήτης
- Σ.Ε.Ε. του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κρήτης

Δ/νση: Ρολέν 4, Τ.Κ. 71305 – Ηράκλειο

Τηλ.: 2810 246860 – 246400 - 246870 – 246863

Fax: 2810222076

E-mails: pekeskritis@sch.gr,

pekes.kritis.mail@gmail.com

Ιστότοπος: <https://pekes.pdekritis.gr/>

Πληροφορίες: Γραμματεία ΠΕ.Κ.Ε.Σ Κρήτης

**Δράσεις του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κρήτης
για τα 100 χρόνια από τη Μικρασιατική Καταστροφή
(1922-2022)**

Αγαπητές και Αγαπητοί Συνάδελφοι,

Στο πλαίσιο του Επιμορφωτικού Προγράμματος ιστορικής μνήμης και εγγραμμτισμού του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κρήτης «**Δράσεις για τα 100 χρόνια από την Μικρασιατική Καταστροφή 1922**», σας αποστέλλουμε προτάσεις και εκπαιδευτικό υλικό προς αξιοποίηση στο μάθημα της Ιστορίας και στις σχολικές δράσεις/δραστηριότητες, που ενδεχομένως σχεδιάζονται ή θα σχεδιαστούν κατά τη διάρκεια των σχολικών ετών **2021-2022 και 2022-2023**, με αφορμή τη συμπλήρωση των 100 χρόνων από την Μικρασιατική Καταστροφή. Σκοπός των Δράσεων είναι αφενός, η ενίσχυση της ιστορικής μνήμης και ταυτότητας, αναφορικά με ένα γεγονός που αποτελεί ορόσημο στην πορεία του οικουμενικού Ελληνισμού

και του ελληνικού κράτους στον ιστορικό χώρο και χρόνο και, αφετέρου, η καλλιέργεια του ιστορικού εγγραμματος των μαθητών και μαθητριών των σχολείων Π/θμιας και Δ/θμιας Εκ/σης Κρήτης.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΟ- ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΥΛΙΚΟ για τις σχολικές δράσεις μπορείτε να αντλήσετε από την ιστοσελίδα του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κρήτης

στον ακόλουθο ΣΥΝΔΕΣΜΟ: <https://pekes.pdekritis.gr/ekpaideutikoyliko1922>

Οι δράσεις μπορούν να υλοποιηθούν με την υποστήριξη των Σ.Ε.Ε. επιστημονικής και παιδαγωγικής ευθύνης των σχολείων.

Ακολουθεί ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΦΟΡΜΑΣ,

<https://forms.gle/s8YKyDFFHtFYtPje8>

για καταγραφή σχετικών δράσεων των σχολείων που θα υλοποιηθούν κατά τα σχ. έτη 2021-2022, 2022-2023. Τα στοιχεία της φόρμας θα αξιοποιηθούν για την προβολή και διάχυση των εκπαιδευτικών δράσεων των σχολείων μέσω της ιστοσελίδας του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κρήτης, στη θέση “**Αποθετήριο Υλικού Σχολείων-1922**”, <https://pekes.pdekritis.gr/apothesisirioylikou1922>

Η Μικρά Ασία είναι η πανάρχαια κοιτίδα του ελληνικού πολιτισμού. Το 1922 συνέβη η μεγαλύτερη καταστροφή που υπέστη ο Ελληνισμός. Για πρώτη φορά μετά από 3.000 χρόνια έπαυσε να αναπτύσσεται ο ελληνικός πολιτισμός στη μία από τις δύο ακτές που τον γέννησαν. Εκεί γεννήθηκε η επική ποίηση και στη συνέχεια η λυρική ποίηση. Στα παράλια της Μικράς Ασίας, για πρώτη φορά στην ιστορία του πνεύματος, συντελείται η μετάβαση από τον μύθο στον λόγο με τους Προσωκρατικούς φιλοσόφους. Ο πρώτος φυσικός φιλόσοφος έστρεψαν το βλέμμα τους στον ουρανό και είδαν φυσικές κανονικότητες και νόμους αντί της θεϊκής βουλήσεως και του υπερφυσικού για να εξηγηθεί η φύση και τα φαινόμενα. Η Αλικαρνασός ήταν η πατρίδα του Ηροδότου, του πατέρα της ιστορίας. Στην Ιωνία και Αιολία οι τεχνίτες έφτιαξαν τον περιλάμπρο ιωνικό ρυθμό. Στην Καππαδοκία και σε όλη τη Μικρά Ασία οι μεγάλοι πατέρες της εκκλησίας εδραίωσαν τον Χριστιανισμό. Η Μικρά Ασία, για 1.000 περίπου χρόνια, ήταν η σπονδυλική στήλη ανάπτυξης του Βυζαντινού πολιτισμού. Το 1922 ενάμιση εκατομμύριο πρόσφυγες αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τις πατρογονικές τους εστίες και να ξεριζωθούν. Ο Ελληνισμός της Ανατολής συρρικνώνεται μόνο στη δυτική ακτή του Αιγαίου.

Η Μικρασιατική εκστρατεία που διήρκεσε 3 χρόνια και 4 μήνες (από 02/05/1919 έως 05/09/1922) κατέληξε στην ήττα του ελληνικού στρατού. Τις τελευταίες ημέρες του Απριλίου του 1919 ο Βενιζέλος απέσπασε από τη συμμαχική συνδιάσκεψη στο Παρίσι την εντολή προς την ελληνική κυβέρνηση για κατοχή της περιοχής της Σμύρνης από τον ελληνικό στρατό. Στις αρχές του 1920 αποφασίστηκε η υποχρεωτική στράτευση των Ελλήνων υπηκόων που κατοικούσαν στη Μικρά Ασία και σε εθελοντική βάση η στράτευση των Τούρκων υπηκόων ελληνικής καταγωγής. Η κίνηση αυτή έφερε τον Μικρασιατικό Ελληνισμό στην πρώτη γραμμή της στρατιωτικής αναμέτρησης, έκοψε τις όποιες γέφυρες για μετέπειτα συμβιβαστικές λύσεις και άνοιξε τον δρόμο για την καταστροφή. Ο μόνος τρόπος πλέον για να αποφευχθεί η τελευταία, θα ήταν η τελική επικράτηση του ελληνικού στρατού στο μέτωπο της Μικράς Ασίας έως τη γραμμή Εσκή Σεχίρ – Αφίον Καραχισάρ. Οι τύχες του πολέμου όμως ήταν και είναι πάντοτε αβέβαιες και ιστορικά προοιωνίζονται από τις ιδεολογικο-πολιτικές συνθήκες και μεταβολές (λ.χ. την 1η Νοεμβρίου 1920 διεξήχθησαν βουλευτικές εκλογές στην Ελλάδα, οι οποίες έφεραν στην εξουσία την αντιβενιζελική βασιλική παράταξη που ψυχικά ήταν ταγμένη εναντίον της πολιτικής Βενιζέλου), τα διλήμματα και τις αποφάσεις των πρωταγωνιστών σε διεθνές και εθνικό επίπεδο, τη στάση των μεγάλων δυνάμεων, που επιδίωξαν την ικανοποίηση των δικών τους εθνικών συμφερόντων.

Με την καταστροφή της Σμύρνης - η μεγάλη αυτή εθνική συμφορά - ξεριζώθηκε σχεδόν όλος ο Ελληνισμός των δυτικών παραλίων. Όσοι σώθηκαν από τη σφαγή και την αιχμαλωσία βρήκαν καταφύγιο

στη μητροπολιτική Ελλάδα. Ακολούθησε ο ξεριζωμός του Ελληνισμού από τις προαιώνιες εστίες του σε ολόκληρη τη Μικρά Ασία.

Εξετάζουμε με νηφαλιότητα:

- μία μεγάλη εθνική και διεθνή σύγκρουση,
- το ξέσπασμα του Εθνικού Διχασμού,
- τους στόχους και τα μεγάλα διλήμματα των πρωταγωνιστών,
- τα ελλείμματα και τα λάθη μας,
- τους μύθους, τις παρανοήσεις και τις υπεραπλουστεύσεις,
- τη στάση των μεγάλων δυνάμεων, που επιδίωξαν την ικανοποίηση των δικών τους εθνικών συμφερόντων,
- τις αξιώσεις της τουρκικής πλευράς και τις μεθόδους που επέλεξε για να τις πετύχει από το 1914 έως το 1922,
- τις επιπτώσεις της Μικρασιατικής Καταστροφής,
- το προσφυγικό ζήτημα,
- τα θέματα Τοπικής Ιστορίας.

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΕΣ ΘΕΜΑΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ

1. Ο οικουμενικός Ελληνισμός πριν από την Μικρασιατική Καταστροφή.
2. Ιστορικές όψεις της Μικρασιατικής Καταστροφής.
3. Το προσφυγικό ζήτημα: Η ενσωμάτωση των προσφύγων και οι επιπτώσεις από την άφιξη των προσφύγων στην Ελλάδα.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ / ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΚΑΛΟΥΝΤΑΙ ΝΑ ΑΝΑΠΤΥΞΟΥΝ ΟΙ ΜΑΘΗΤΕΣ/-ΤΡΙΕΣ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΒΑΘΜΙΔΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΤΑΞΗ (εξήγηση, ερμηνεία, εφαρμογή, ανάλυση ιστορικών πηγών, ενσυναίσθηση, αυτογνωσία)

- Να ορίζουν **έννοιες** που είναι αναγκαίες για την κατανόηση των ιστορικών γεγονότων.
- Να αναζητούν **πληροφορίες**.
- Να συνθέτουν την ιστορική **αφήγηση** και να αξιοποιούν τις πληροφορίες για την ανασύνθεση της ιστορικής πραγματικότητας.
- Να κατανοούν τις **συνθήκες** που οδήγησαν στην εκδήλωση του γεγονότος.
- Να εντάσσουν το ιστορικό γεγονός στην **ιστορική περίοδο** που μελετούν.
- Να συνδέουν **τον χώρο** εκδήλωσης των γεγονότων με **τον χρόνο** εκδήλωσής τους και την τελική έκβαση.
- Να κατακτήσουν **μεταγνώση** (να μάθουν πώς να μαθαίνουν).
- Να κατανοήσουν τη χρησιμότητα **των πηγών** για την Ιστορία.
- Να εξοικειωθούν με την **ιστορική μεθοδολογία**.
- Να αποκτήσουν **κριτική σκέψη** και **ιστορική συνείδηση**.
- Να μελετήσουν/ερευνήσουν την **Τοπική Ιστορία** και να την εντάξουν στο ευρύτερο ιστορικό πλαίσιο.

Η ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ ΤΩΝ ΔΙΑΔΙΚΤΥΑΚΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΩΝ ΣΤΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ (από προτεινόμενο ενδεικτικό εκπαιδευτικό υλικό από την ιστοσελίδα του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κρήτης ή από άλλες πηγές)

Μπορούμε να ασχοληθούμε:

- με τα **αίτια**, κατηγοριοποιώντας τα σε πίνακες δεδομένων, βάσεις δεδομένων ή λογιστικά φύλλα,
- με τη **διαχρονική εξέταση ενός θέματος**, μελετώντας τις αλλαγές μέσα στον χρόνο με σύγκριση τεκμηρίων (είδος, υλικό, χρήση κτλ.),
- με την **έννοια του χρόνου** σε σύνδεση με τον **χώρο**, με το **ιστορικό γεγονός**, με την **ιστορική περίοδο** (θέτοντας κριτήρια, π.χ. εικονογράφηση, έθνος/κράτος, πολίτευμα κτλ.),
- με τον προσδιορισμό **του χώρου και την επέκταση του πολιτισμού** μέσω εξέτασης τεκμηρίων, τη σύνδεση **χώρου-χρόνου και εξέλιξης**, τη σύνδεση της **γεωφυσικής κατάστασης με τις μορφές της πολιτιστικής ανάπτυξης**, τη σύνδεση **χώρων και ιστορικών γεγονότων**,
- με την **αφήγηση**:
 - α) δημιουργία εικονογραφημένης αφήγησης με εικόνα, κείμενο, γραφήματα, διαγράμματα,
 - β) κατασκευή ιστορικών πινάκων με κριτήρια,
 - γ) δημιουργία βάσης δεδομένων ερωτημάτων σχετικά με ένα θέμα,
- με την **ιστορική μέθοδο**, με συλλογή τεκμηρίων, με ανάλυση γραπτών πηγών, με άντληση πληροφοριών από υλικές πηγές, με επεξεργασία δεδομένων και αναζήτηση πληροφοριών
- με τη **συλλογή μαρτυριών και αντικειμένων μνήμης στο πλαίσιο της Τοπικής Ιστορίας**, με στόχο την καταγραφή και την αξιοποίησή τους στο επίπεδο της τοπικότητας.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ

- Έρευνα σε ζητήματα **εκφραστικής γραφής** (ημερολόγια, απομνημονεύματα, αυτοβιογραφίες).
- Έρευνα σε ζητήματα **εικαστικής γραφής** (έργα ζωγραφικής, γλυπτικής, φωτογραφίας).
- Έρευνα σε ζητήματα **Προφορικής Ιστορίας σε εθνικό και τοπικό επίπεδο** (καταγραφές και αντικείμενα μνήμης, μαρτυρίες κλπ.).
- Αξιοποίηση **λογοτεχνικών έργων** στη διδακτική της Ιστορίας (πεζογραφία, ποίηση).
- Αξιοποίηση **κινηματογραφικών ταινιών** στη διδακτική της Ιστορίας.
- Αποτύπωση **έμπνευσης των μαθητών μας** (με λόγο, ζωγραφική, φωτογραφία, μουσική).
- Η δομημένη **συζήτηση** γύρω από ένα επίμαχο ιστορικό γεγονός ή φαινόμενο.
- Η παραγωγή από τους μαθητές/-τριες σύντομων **εικονιστικών / κειμενικών αφηγημάτων**.

Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι/ες εκπαιδευτικοί μπορούν να επικοινωνήσουν με τους/τις Συντονιστές & Συντονίστριες Εκπαιδευτικού Έργου που έχουν την παιδαγωγική ή επιστημονική ευθύνη της σχολικής μονάδας που υπηρετούν. Για επικαιροποιημένη ενημέρωση, οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να ανατρέχουν στην κεντρική ιστοσελίδα του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. Κρήτης: <https://pekes.pdekritis.gr/drasesis1922>

Παρακαλούνται οι Διευθυντές/τριες των σχολικών μονάδων να ενημερώσουν όλους τους εκπαιδευτικούς του σχολείου τους και να τους επιδώσουν αντίγραφο του παρόντος εγγράφου σε έντυπη ή ψηφιακή μορφή.

Η Οργανωτική Συντονίστρια του ΠΕ.Κ.Ε.Σ. ΚΡΗΤΗΣ

Ειρήνη Βιδάκη